

KLAUWAERT, De, Brugs blad voor Vlaamse belangen (1887-1900), dat aanvankelijk verscheen bij gelegenheid en vanaf 1888 maandelijks.

Het eerste nummer van die tweede jaargang bevatte een duidelijke beginselverklaring: "De Klauwaert is katholiek, maar schrijft over niets dan Vlaemsche beweging en Vlaemsche politiek. 't Is een jaar dat hij onbewimpeld zijn vrije Vlaemsche woord zegt aan vrienden als aan vijanden. Het is een maandblad dat ronduit geselt en bloemkes steekt, volgens verdienste."

De Klauwaert ging uit van de Brugse vereniging De Vrije Vlamingen, maar werd gedrukt in Antwerpen bij H. en L. Kennes. Te Brugge werd geen stoutmoedige drukker gevonden voor dit radicale strijdblad. Redacteurs en voornaamste medewerkers waren de kopstukken van De Vrije Vlamingen: Gustaaf Stock, Camiel Moeyaert, Emiel de Vischere en Eugene van Steenkiste. Die kring startte eveneens in 1887 als een Brugs grievenco-mité in de schoot van de katholieke partij, en be-

diende zich van *De Klauwaert* om zijn ongezouten standpunten te verspreiden. Het blad nam van bij de aanvang een vrij extreme houding aan in de discussie over het taalgebruik. Het regende aanklachten tegen wantoestanden op taalgebied in de bisschoppelijke colleges en in de katholieke meisjespensionaten. De Brugse bisschop Mgr. **Johannes Faict** werd vaak in scherpe bewoordingen aangepakt om zijn conservatief en te weinig aan de Vlaamsgezinde eisen tegemoetkomende onderwijsbeleid. Het was nochtans in de eerste plaats de 'fransdolle' leiding van de katholieke partij die in *De Klauwaert* onder vuur genomen werd. Ook de ondemocratische gezindheid van die partij werd aan de kaak gesteld, en het besef dat de Vlaamse grieven alleen door Vlaamse politieke macht een oplossing konden krijgen, werd vurig aangewakkerd. Herhaaldelijk drong *De Klauwaert* aan op de hervorming van de katholieke partij: van binnenuit als het kon, van buitenuit als het moest. Tevens liet het blad geregeld stemmen opgaan voor verbinding van de Vlaamse en sociale beweging met de christelijke democratie. Aldus waren *De Klauwaert* en zijn uitgevers De Vrije Vlamingen de gangmakers van het **daensisme** in de Brugse regio.

Vanaf 1890 werden een aantal vooraanstaanden uit de **Oud-Hoogstudentenbond** van West-Vlaanderen, zoals **Juliaan Delbeke** uit Roeselare, **Emiel Lauwers** uit Kortrijk, **Alfons Depla** uit Ruddervoorde en anderen, als medewerkers van *De Klauwaert* genoemd, waardoor het blad ook lezers kreeg van buiten Brugge. Aangezien de meeste artikels in *De Klauwaert* niet ondertekend werden, is het moeilijk de specifieke inbreng van deze nieuwe groep redacteurs te achterhalen.

Het verdwijnen van *De Klauwaert* in het voorjaar van 1900 was te wijten aan de scheiding der geesten die zich onder de uitgevers en medewerkers had voorgedaan. Sommigen, onder wie Moeyaert, hadden de overstap naar het daensisme gemaakt. Anderen, zoals Stock, bleven de katholieke partij trouw. Nog anderen trokken zich geleidelijk uit de politieke discussie terug of beperkten zich tot de Vlaamse strijd buiten de partijpolitiek. Dat betekende het einde van de kring der Vrije Vlamingen en ook van zijn spreekbuis *De Klauwaert*.

LITERATUUR: R. van Eenoo, *Een bijdrage tot de geschiedenis der arbeidersbeweging te Brugge 1864-1914* (IUCHG, Verhandelingen IV, 1959); – id., *De pers te Brugge 1792-1914. Bouwstoffen* (IUCHG, Bijdragen 20, 1961); – J. de Smet, 'De eerste jaren van de Katholieke Burgersgilde te Brugge (1878-1889)', in *Handelingen van de Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde*, jg. 15 (1961), p. 107-122; – L. Schepens, 'Steenkiste, Eugene van', in *NBW*, III, 1968; – L. Wils, *Het Daensisme, de opstand van het Zuidvlaamse platteland*, 1969; – K. Rotsaert, *Het Daensisme in West-Vlaanderen*, 1989.

KOEN ROTSAERT